

NAGYCSÖTÖRTÖK

Előesti alkonyati zsoltosma szent Bazil liturgiával

Uram, tehozzád után

2. hang. Összejövén a zsidók tanácsot tartának, / hogy a mindenek alkotóját és főntartóját Pilátusnak adják át. / O gonoszok és hitetlenek, / miként készítik ítéletre az élők és halottak jövődő Biráját, / miként készítik a kinszenvedésre / a szenvedések meggyógyítóját? / Hosszútürelmű Úrunk, nagy a te kegyelmed, / dicsőség néked.

Az áruló Júdás, / ki veled egy sötartóba mártá ujjait, Uram, / az istentelenek felé nyújtotta azt, / hogy átvegye az ezüstpénzt, / s ki a drága kenet értékét mérlegelé, / nem rettegett téged, ki megfizethetetlen vagy, eladni. / Ki lábait mosásra kiterjeszté, csalárdul megcsókolá az Uralkodót, / hogy elárulja a gonoszoknak; / de az apostolok karából kitaszítva / és a harminc ezüstpénzt elvetve, / a te harmadnapi feltámadásodat nem láthatta, / mellyel könyörülj rajtunk!

A pénzsóvár Júdás ravasz lévén / hamis csókkal árulta el az Üdvözítőt, / a mindenek Uralkodóját, / rabszolga gyanánt adta el őt a zsidóknak, / s mint a bárány a leöletésre, / úgy engedte magát vitetni véres áldozatul / az Isten báránya, az Atyának Fia, / az egyetlen irgalmas.

Júdás, mint szolga és csaló, / tanítvány és áruló, / barát és sátán jelent meg egyszerre, / mert követője volt a Mesternek, / és mégis rajta gyakorolta az árulást / mondván magában: Elárulom őt, / és megszerzem magamnak az összegyűjtött kincseket. / Mert arra törekedett, hogy a drága kenet is eladassék, / és Jézus is csellel elfogassék. / Megcsókolta tehát és elárulta Krisztust, s miként a bárány a leöletésre, / úgy engedte magát vitetni véres áldozatul / az Atyának Fia, / az egyetlen irgalmas és Emberszerető.

Kit Izaiás próféta ártatlan báránynak hirdetett, / most jó az önkéntes leöletésre, és ki testét a verőknek adja, / orcáit a szagatóknak, / és arcát el nem fordítja a pökdösés szégyenétől, / és gyalázatos halálra ítéltetik. / Mindezeket önként és ártatlanul elviseli, / hogy mindnyájunknak feltámadást ajándékozzon.

Dicsőség. Most és. 6. hang. Valóban ama viperák fajzata volt Júdás, / kik mannat evén a pusztában / zúgolódtak táplálójuk ellen, / s még szájukban volt az eledel, / s már is hálátlanul rágalmazták az Urat. / Ezen rosszlelkű ember is, / még szájában hordván az Úr vacsoráját / elárulta az Üdvözítőt. / O telhetetlen természet / és embertelen vakmerőség! / Saját táplálóját elárulja, / és szeretett uralkodóját a halálra adja. / Bizonytal természetes fia ő ama gonoszoknak, / s tőlük örökölte a veszedelmet. / De őrizd meg Uram a mi lelkeinket a hasonló embertelenségektől, / mint kimondhatatlanul hosszútürelmű.

I. Prokimen tropár dallamon. 1. hang. Ments meg engem Uram a rossz embertől, / a gonosz férfútól ments meg engem. (Zsolt 58,3)

Az első olvasmány után nyomban, papi intonálás nélkül:

II. Prokimen tropár dallamon. 7. hang. Ments meg engem ellenségeimtől Istenem, / és a rám támadóktól szabadíts meg engem. (Zsolt 58,2)

Olvasmányok végén: Mert szent vagy... Szent Isten...

Liturgiai Prokimen. 7. hang. A népek fejedelmei egybegyűlnek / az Úr ellen / és az ő Felkentje ellen. (Zsolt 2,2)

A kerubének helyett Konták. 6. hang. saját dallam. A te titkos vacsorádnak / részesévé fogadj ma engem; / mert nem mondom ki / ellenségeidnek a titkot, / sem csókot nem adok neked, mint Júdás, / hanem mint ama gonosztevő kiáltok hozzád: / Emlékezzél meg rólam, Uram, / midőn eljössz a te országodban!

Valóban méltó helyett irmosz. 6. hang. Az Uralkodónak / és a magas helyen tündöklő titkos asztalnak / üdvösséges csodáit, / jertek, ó hívek, élvezzük fölemelt lélekkel, / és fogadjuk be / a halhatatlan Igének szent tanítását, / kit is magasztalunk.

Áldozási vers, és Teljenek be ajkaink... helyett: A te titkos...

Kínszenvedési evangéliumokra

Nagy ekténia után alleluja és a következő

Tropár. 8. hang. Saját dallam. Midőn a dicső tanítványok / a vacsorai lábmosásnál megvilágosítottak, / akkor a gonosz lelkű Júdás / a pénzvágytól elvakítatva / téged, az igazságos Bírót / a törvénytelen bírácoknak elárult. / Ime, lássátok ti e földi javak kedvelői, / ezek miatt megfojtotta magát. / Fuss a telhetetlen lélektől, / ki a Tanítónak ilyet tenni merészelt! / Mindnyájunkhoz irgalmas Urunk, dicsőség néked.

Minden evangélium előtt:

Dicsőség a te kínszenvedésednek Urunk, dicsőség!

Minden evangélium után:

Dicsőség a te hosszútűrésednek Urunk, dicsőség!

I. EVANGÉLIUM

Szent János evangéliumának olvasása (13,31-18,1):

13.³¹ Így szólt az Úr tanítványaihoz: „Most dicsőül meg az Emberfia, s az Isten is megdicsőül benne. ³²Ha megdicsőül benne az Isten, az Isten is megdicsőíti saját magában, hamarosan megdicsőíti. ³³Fiaim, már csak rövid ideig vagyok veletek. Keresni fogtok, de amint a zsidóknak mondtam, most nektek is mondom: Ahova megyek, oda ti nem jöhettek. ³⁴Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. ³⁵Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” ³⁶Simon Péter megkérdezte tőle: „Uram, hová mégy?” „Ahova megyek – válaszolta Jézus –, oda most nem jöhetsz velem, de később követni fogsz.” ³⁷Péter fogadkozott: „Miért ne követhetnék már most? Életemet adom érted.” ³⁸Jézus leintette: „Életedet adod értem? Bizony, bizony, mondom neked: Mire megszólal a kakas, háromszor megtagadsz.

14.¹ Ne legyen nyugtalan a szívetek! Higgyetek az Istenben és bennem is higgyetek! ²Atyám házában sok hely van, ha nem így volna, megmondtam volna nektek. Azért megyek el, hogy helyet készítsek nektek. ³Ha aztán elmegyek, és helyet készítek nektek, újra eljövök, és magammal viszlek benneteket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok. ⁴Hisz ismeritek oda az utat, ahová megyek.” ⁵Erre Tamás azt mondta: „Uram, nem tudjuk, hova mégy, hát hogy ismerhetnénk az utat?” ⁶„Én vagyok az út, az igazság és az élet – válaszolta Jézus. – Senki sem juthat el az Atyához, csak általam. ⁷Ha engem ismernétek, Atyámat is ismernétek, de mostantól fogva ismeritek és látjátok.” ⁸Erre Fülöp kérte: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, s az elég lesz nekünk.” ⁹„Már oly régóta veletek vagyok – felelte Jézus –, és nem ismersz, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát is látta. Hogy mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát? ¹⁰Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok s az Atya bennem? A szavakat, amelyeket hozzátok intézek, nem magamtól mondom, s a tetteket is az Atya viszi végbe, aki bennem van. ¹¹Higgyétek, hogy én az Atyában vagyok, s az Atya bennem. Ha másképpen nem, legalább a tetteimért higgyétek. ¹²Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, ugyanazokat a tetteket viszi végbe, amelyeket én végbevittem, sőt még nagyobbakat is végbevisz, mert az Atyához megyek, ¹³s amit a nevemben kértek, azt megteszem nektek, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban, ¹⁴bármint kértek a nevemben, megteszem nektek. ¹⁵Ha szerettek, tartsátok meg parancsaimat, ¹⁶én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad. ¹⁷A világ nem kaphatja meg, mert nem látja és nem ismeri. De ti ismeritek, mert bennetek van és bennetek marad. ¹⁸Nem hagylak árván benneteket, hanem visszajövök hozzátok. ¹⁹Rövid idő, s a világ nem lát többé, ti azonban láttok, mert én élek, és ti is élni fogtok majd. ²⁰Azon a napon majd megtudjátok, hogy Atyámban vagyok, ti bennem, s én bennetek. ²¹Aki ismeri és teljesíti parancsaimat, az szeret engem. Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki.” ²²Ekkor Júdás – nem az iskarióti – megkérdezte: „Uram, hogy van az, hogy nekünk akarod magad kinyilatkoztatni, nem a világnak?” ²³Jézus így folytatta: „Aki szeret engem, az megtartja tanításomat, s Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni. ²⁴Aki nem szeret, az nem tartja meg tanításomat. A tanítás, amelyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki engem küldött. ²⁵Ezeket akartam nektek mondani, amíg veletek vagyok. ²⁶S a Vigasztaló, a Szentlélek, akit

majd a nevében küld az Atya, megtanít benneteket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek. ²⁷Békességet hagyok rátok. Az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja. Ne nyugtalankodjék a szívetek, s ne csüggedjen. ²⁸Hiszen hallottátok, hogy azt mondtam: Elmegyek, de visszajövök hozzátok. Ha szeretnétek, örülnétek, hogy az Atyához megyek, mert az Atya nagyobb nálam. ²⁹Előre megmondtam nektek, mielőtt megtörtént volna, hogy ha majd bekövetkezik, higgyetek. ³⁰Már nem beszélek soká nektek, mert közeleg a világ fejedelme. Rajtam nincs hatalma. ³¹De a világ így tudja meg, hogy szeretem az Atyát, és végbeviszem, amivel az Atya megbízott. Keljetek föl, menjünk innét!

15. ¹Én vagyok az igazi szőlőtő, s Atyám a szőlőműves. ²Minden szőlővesszőt, amely nem hoz gyümölcsöt, lemetsz rólam, azt pedig, amely terem, megtisztítja, hogy még többet teremjen. ³Ti már tiszták vagytok a tanítás által, amelyet hirdettem nektek. ⁴bennetek maradok. Amint a szőlővessző nem teremhet maga, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. ⁵Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek. ⁶Aki nem marad bennem, azt kivetik, mint a szőlővesszőt, ha elszárad. Összeszedik, tűzre vetik és elég. ⁷Ha bennem maradtok, és tanításom is bennetek marad, akkor bármit akartok, kérjétek, és megkapjátok. ⁸Azáltal dicsőül meg Atyám, hogy bő termést hoztok, és a tanítványaim lesztek. ⁹Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. ¹⁰Ha teljesítitek parancsaimat, megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok szeretetében. ¹¹Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és teljes legyen az örömötök. ¹²Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek benneteket. ¹³Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért. ¹⁴Ha megteszitek, amit parancsolok nektek, a barátaim vagytok. ¹⁵Nem nevezlek többé szolgának benneteket, mert a szolga nem tudja, mit tesz ura. Barátainknak mondalak benneteket, mert amit hallottam Atyámtól, azt mind tudtul adtam nektek. ¹⁶Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvek, hogy menjetek, teremjétek gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt. Akkor mindent megad nektek az Atya, amit a nevében kértek tőle. ¹⁷Ezt a parancsot adom nektek: szeressétek egymást!

¹⁸Ha gyűlöl majd benneteket a világ, gondoljatok arra, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. ¹⁹Ha a világból valók volnátok, mint övéit szeretne benneteket a világ. De mert nem vagytok a világból valók, hanem kiválasztottalak benneteket a világból, gyűlöl benneteket a világ. ²⁰Gondoljatok a tőlem kapott tanításra: Nem nagyobb a szolga uránál. Ha tehát engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. Ha az én tanításomat megtartották, a titeket is megtartják. ²¹S ezt mind az én nevéért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki küldött engem. ²²Ha nem jöttem és nem tanítottam volna őket, nem volna bűnük. De így nincs mentségük bűneikre. ²³Aki engem gyűlöl, Atyámat is gyűlöli. ²⁴Ha nem vittem volna végbe olyan tetteket közöttük, amilyeneket senki más nem vitt végbe, nem volna bűnük. De látták ezeket, mégis gyűlölnek engem is, Atyámat is. ²⁵Mert teljesednie kell a törvényükben olvasható jövendölésnek: Ok nélkül gyűlöltek. ²⁶Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam. ²⁷Tegyetek ti is tanúságot rólam, hiszen kezdettől fogva velem voltatok.

16. ¹Azért mondtam el ezeket, nehogy megbotránkozzatok. ²Kizárnak benneteket a zsinagógákból, s eljön az óra, amikor az, aki megöl titeket, azt hiszi, hogy szolgálatot tesz vele az Istennek. ³Így fognak veletek bánni, mert nem ismerik sem az Atyát, sem engem. ⁴Azért mondtam el ezeket, hogy ha majd eljön az óra, eszetekbe jusson, hogy előre megmondtam nektek. Kezdetben nem beszéltem róla, hiszen veletek voltam.

⁵Most elmegyek ahhoz, aki küldött. De senki sem kérdezi közületek: Hova mégy? ⁶Inkább szomorúság tölti el szíveteket, amiért ezt mondtam. ⁷De az igazságot mondtam: Jobb nektek, ha elmegyek, mert ha nem megyek el, akkor nem jön el hozzátok a Vigasztaló. Ha azonban elmegyek, akkor elküldöm. ⁸Amikor eljön, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságról és az ítéletről. ⁹A bűnről, amiért nem hittek bennem. ¹⁰Az igazságról, hogy az Atyához megyek, s többé nem láttok. ¹¹Az ítéletről, mivel a világ fejedelme ítélet alá esett. ¹²Még sok mondanivalóm volna, de nem vagytok hozzá elég erősek. ¹³Hanem amikor eljön az Igazság Lelke, ő majd elvezet benneteket a teljes igazságra. Nem magától fog beszélni, hanem azt mondja el, amit hall, és a jövendőt fogja hirdetni nektek. ¹⁴Megdicsőít engem, mert az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek. ¹⁵Minden, ami az Atyáé, az enyém is. Azért mondtam, hogy az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek.

¹⁶Rövid idő s már nem láttok, ismét rövid idő s viszontláttok.” ¹⁷A tanítványok közül néhányan elkezdtek tanakodni: „Mit akarhat ezzel mondani: Rövid idő, s már nem láttok, ismét rövid idő, és

viszontláttok? És hogy: az Atyához megyek?”¹⁸ Így töprengtek: „Mi az, hogy rövid idő? Nem értjük, mit akar vele mondani.”¹⁹ Jézus észrevette, hogy meg akarják tőle kérdezni, azért így szólt hozzájuk: „Azon tanakodtok egymás közt, hogy azt mondtam: Rövid idő s már nem láttok, ismét rövid idő és viszontláttok?”²⁰ Bizony, bizony, mondom nektek: Ti sírtok majd és jajgattok, a világ azonban örülni fog. Szomorkodtok, de szomorúságotok örömmé változik.²¹ Az asszony is szomorú, aki szül, mert elérkezett az órája. Amikor azonban megszületik a gyermeke, azon való örömeiben, hogy ember született a világra, nem gondol többé a gyötrelmeire.²² Így most ti is szomorúak vagytok. De viszontlátlak benneteket, s akkor majd örül a szívetek, és örömetöket nem veheti el tőletek senki.²³ Azon a napon már nem kérdeztek tőlem semmit. Bizony, bizony, mondom nektek: Bármit kértek az Atyától a nevében, megadja nektek.²⁴ Eddig nem kértetek semmit a nevében. Kérjétek és kaptok, hogy örömetök teljes legyen.²⁵ Ezeket képekben mondtam el nektek. De elérkezik az óra, amikor már nem beszélek képekben, hanem nyíltan hirdetem nektek az Atyát.²⁶ Azon a napon majd a nevében kértek, s nem mondom azt nektek, hogy kérem értetek az Atyát,²⁷ mert az Atya maga is szeret titeket, mivel ti is szerettetek, és hittétek, hogy az Atyától jöttem.²⁸ Eljöttem az Atyától, a világba jöttem, de most itthagynom a világot, és visszatérek az Atyához.”²⁹ Erre a tanítványok megjegyezték: „Most már nyíltan beszélsz, nem képekben.³⁰ Így világossá vált előttünk, hogy mindent tudsz, s nincs szükséged rá, hogy valaki is kérdezzen. Ezért hisszük, hogy az Istentől jöttél.”³¹ Jézus így felelt: „Most hiszitek?”³² Eljön az óra, s már itt is van, amikor szétszéledtek, ki-ki megy a maga útjára, s magamra hagytok. De én nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.³³ Azért mondtam el ezeket nektek, hogy békességet találjatok bennem. A világban üldözést szenvedtek, de biztatok, mert legyőztem a világot.”

17.¹ E szavak után Jézus az égre emelte tekintetét, és így imádkozott: „Atyám, elérkezett az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged.² Hatalmat adtál neki minden ember fölött, hogy akiket neki adtál, azoknak örök életet adjon.³ Az az örök élet, hogy ismerjenek téged, az egyedüli igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust.⁴ Én megdicsőítettelek a földön: a feladatot, amelynek az elvégzését rám bízta, elvégeztem.⁵ Most te is dicsőíts meg, Atyám, magadnál: részesíts abban a dicsőségben, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett.

⁶ Kinyilatkoztattam nevedet az embereknek, akiket a világból nekem adtál. A tieid voltak, s nekem adtad őket, és megtartották tanításodat.⁷ Most már tudják, hogy minden, amit nekem adtál, tőled van.⁸ A tanítást, amit kaptam tőled, továbbadtam nekik. El is fogadták, s ezzel valóban elismerték, hogy tőled jöttem, és elhitték, hogy te küldtél engem.⁹ Értük könyörgök. Nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nekem adtál,¹⁰ mert a tieid – hiszen ami az enyém, az a tied, s ami a tied, az az enyém – , és én megdicsőültem bennük.¹¹ Én nem maradok tovább a világban, de ők a világban maradnak, én meg visszatérek hozzád. Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben, akiket nekem adtál, hogy egyik legyenek, mint mi.¹² Amíg velük voltam, megőriztem őket a nevedben, akiket nekem adtál. Megőriztem őket, senki más nem vett el közülük, csak a kárhozat fia; így beteljesedett az Írás.¹³ Most visszatérek hozzád, ezeket pedig elmondom a világban, hogy örömöm teljesen az övék legyen.¹⁴ Áadtam nekik tanításodat, de a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való.¹⁵ Nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól.¹⁶ Hiszen nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való.¹⁷ Szenteld meg őket az igazságban, mert hiszen a tanításod igazság.¹⁸ Amint te a világba küldtél, úgy küldöm én is őket a világba.¹⁹ Értük szentelem magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban.²⁰ De nem csak értük könyörgök, hanem azokért is, akik a szavukra hinni fognak bennem.²¹ Legyenek mindnyájan egyik. Amint te, Atyám bennem vagy s én benned, úgy legyenek ők is eggyé bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.²² Megosztottam velük a dicsőséget, amelyben részesítettél, hogy eggyé legyenek, amint mi egy vagyunk:²³ én bennük, te bennem, hogy így ők is teljesen eggyé legyenek, s megtudja a világ, hogy te küldtél engem, és szereted őket, amint engem szerettél.²⁴ Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel már a világ teremtése előtt szerettél.²⁵ Én igazságos Atyám! A világ nem ismert meg, de én ismerlek, s ők is felismerték, hogy te küldtél.²⁶ Megismertettem velük nevedet, és ezután is megismertetem, hogy a szeretet, amellyel szeretsz, bennük legyen, s én is bennük legyek.”

18.¹ Azután, hogy ezeket mondta, Jézus kiment tanítványaival a Kidron-patakon túlra. Ott volt egy kert. Odament tanítványaival.

Az I. evangélium után

8. hang. Tiszta érzéseinket ajánljuk föl Krisztusnak, / és mint barátai, / áldozzuk föl érte lelkünket, / s el ne merüljünk a földi gondokban, mint Júdás, / hanem kiáltunk föl lelkünk mélyéből: / Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy, / szabadíts meg a gonosztól.

Dicsőség. Most és. 6. hang. Irgalmasság által szolgáljunk Istennek, / mint Mária a vacsoránál, / és ne ragaszkodjunk a pénzvágyhoz, mint Júdás, / hogy mindig Krisztus Istenünkénél maradjunk!

II. EVANGÉLIUM

Szent János evangéliumának olvasása (18,1-28):

¹Azután, hogy ezeket mondta, Jézus kiment tanítványaival a Kidron-patakon túlra. Ott volt egy kert. Odament tanítványaival. ²Ezt a helyet Júdás is ismerte, aki elárulta, mert Jézus gyakran járt ide tanítványaival. ³Júdás kapott egy csapat katonát, és a főpapoktól és a farizeusoktól pedig szolgálkat, és kiment velük, lámpákkal, fáklyákkal és fegyverekkel fölszerelve. ⁴Jézus tudta, mi vár rá. Eléjük ment hát, és megszólította őket: „Kit kerestek?” ⁵„A názáreti Jézust” – felelték. Jézus megmondta nekik: „Én vagyok.” Júdás is ott volt köztük, aki elárulta. ⁶Amikor azt mondta: „Én vagyok”, meghátráltak, és a földre rogytak. ⁷Jézus ezért újra megkérdezte: „Kit kerestek?” „A názáreti Jézust” – felelték. ⁸Erre Jézus így folytatta: „Mondtam, hogy én vagyok. De ha engem kerestek, ezeket engedjétek el.” ⁹Így beteljesedett, amit mondott: „Senkit sem vesztettem el azok közül, akiket nekem adtál.” ¹⁰Simon Péternél volt egy kard. Kirántotta, a főpap szolgájára sújtott, s levágta a jobb fülét. A szolgát Malkusnak hívták. ¹¹Jézus rászólt Péterre: „Tedd hüvelyedbe kardodat! Ne ürítsem ki a kelyhet, amelyet az Atya adott nekem?”

¹²A csapat és parancsnoka, valamint a zsidó szolgák elfogták Jézust és megkötözték. ¹³Először Annáshoz vitték, Kaifás apósához. Abban az esztendőben Kaifás volt a főpap, ¹⁴ő adta azt a tanácsot a zsidóknak, hogy „jobb, ha egy ember hal meg a népért.” ¹⁵Simon Péter és egy másik tanítvány követte Jézust. Mivel ez a másik tanítvány ismerőse volt a főpapnak, bejutott Jézussal a főpap udvarára, ¹⁶Péter azonban kint maradt a kapunál. A másik tanítvány, aki ismerőse volt a főpapnak, kijött és szólt a kapuban őrködő lánynak, és bevitte Pétert. ¹⁷A kapunál őrködő szolgáló megkérdezte: „Nem ennek az embernek a tanítványai közül való vagy?” „Nem vagyok” – felelte. ¹⁸A szolgák és a poroszlók tüzet raktak és melegedtek, mert hideg volt. Péter is odaállt közéjük melegedni. ¹⁹A főpap a tanítványai és a tanítása felől faggatta Jézust. ²⁰Jézus ezt felelte neki: „Nyíltan beszéltem, mindenki füle hallatára. Mindig a zsinagógákban és a templomban tanítottam, ahova minden zsidónak bejárása van. Titokban nem mondtam semmit. ²¹Mit kérdezel engem? Kérdezd azokat, akik hallották, amit mondtam. Ők tudják, mit tanítottam.” ²²E szavakra az egyik poroszló arcul ütötte Jézust ezt mondván: „Így felelsz-e a főpapnak?” ²³Jézus csak ennyit mondott: „Ha rosszul szoltam, bizonyonyítsd be a rosszat. Ha meg jól, akkor miért ütsz?” ²⁴Ekkor Annás megkötözve elküldte Kaifás főpaphoz. ²⁵Simon Péter még mindig ott állt és melegedett. Újra megkérdezték tőle: „Nem ennek az embernek a tanítványai közül való vagy?” De tagadta: „Nem vagyok.” ²⁶A főpap egyik szolgája, aki rokona volt annak, akinek Péter levágta a fülét, megjegyezte: „De hisz ott láttalak vele a kertben.” ²⁷Péter ismét tagadta. Erre nyomban megszólalt a kakas.

²⁸Kaifástól a helytartóságra vitték Jézust. Kora reggel volt. A zsidók nem mentek be a helytartóságra, nehogy tisztátalanná váljanak, s elkölthessék a húsvéti bárányt.

A II. evangélium után

1. hang. Szeressük embertársainkat, / mint atyánkfiait Krisztusban, / és ne legyünk könyörtelenek egymáshoz, / nehogy mint az irgalmatlan szolga elítéltsünk, / s a pénzszeretet miatt, mint Júdás kétségbe essünk, / haszontalanul elvesztegetvén életünket.

Dicsőség. Most és. 6. hang. Ma az égnek, földnek Alkotója / mondá az ő tanítványaihoz: / Elközeledett az idő, / és elérkezett Júdás, az áruló, / meg ne tagadjon engem senki közületek, / látván engem a kereszten két gonosztevő közt függni, / mert szenvedek, mint ember, / és üdvözitem, mint Emberszerető / a bennem hívőket.

III. EVANGÉLIUM

Szent Máté evangéliumának olvasása (26, 57-75):

26. ⁵⁷Akik elfogták Jézust, Kaifás főpap elé hurcolták. Ott már együtt voltak az írástudók és a nép vénei. ⁵⁸Péter messziről követte, egészen a főpap palotájáig. Bement és leült a szolgák közé, hogy lássa, mi lesz a dolog vége. ⁵⁹A főpapok és az egész főtanács hamis bizonyítékokat kerestek Jézus ellen, hogy halálra ítélhessék, ⁶⁰de mivel nem találtak, sok hamis tanú jelentkezett. Végre jött kettő, ⁶¹s így vádaskodott: „Azt állította: Le tudom bontani az Isten templomát, és három nap alatt újra fel tudom építeni.” ⁶²A főpap erre felállt és megkérdezte: „Nem felelsz semmit arra, amivel ezek vádolnak?” ⁶³Jézus hallgatott. A főpap folytatta: „Esküvel kényszerítlek az élő Istenre, mondd meg, te vagy-e a Messiás, az Isten Fia?” ⁶⁴„Magad mondtad – felelte Jézus. – De mondom nektek, mostantól látni fogjátok az Emberfiát, amint a Hatalom jobbján ül, és amint majd eljön az ég felhőin.” ⁶⁵A főpap erre megszaggatta ruháját s felkiáltott: „Káromkodott! Mi szükségünk van még tanúkra? Magatok is hallottátok a káromkodást. ⁶⁶Mi a véleményetek?” „Méltó a halálra!” – kiabálták. ⁶⁷Aztán szembeköpdösték, és ököllel verték, mások arcul ütötték, ⁶⁸és közben kérdezték: „Találd ki, Messiás, ki ütött meg!”

⁶⁹Péter kint ült az udvaron. Odament hozzá egy szolgáló, és megszólította: „Te is a galileai Jézussal voltál.” ⁷⁰De ő mindnyájuk hallatára tagadta: „Nem értem, mit beszélsz.” ⁷¹Amikor kifelé tartott a kapun, egy másik szolgáló is észrevette: „Ez is a názáreti Jézussal volt” – mondta a többieknek. ⁷²Megint tagadta, most már esküvel: „Nem ismerem azt az embert.” ⁷³Röviddel ezután az ott állók körülfojták Pétert és bizonygatták: „De bizony, közéjük tartozol te is, hiszen beszéded is elárul.” ⁷⁴Erre már esküdözni és átkozódni kezdett: „Nem ismerem azt az embert!” Azon nyomban megszólalt a kakas. ⁷⁵Péternek akkor eszébe jutott Jézus szava: „Mielőtt a kakas szól, háromszor megtagadsz.” Kiment, és keserves sírásra fakadt.

A III. evangélium után

8. *hang.* Midőn Péter harmadszor is megtagadott, / azonnal megértette, amit neki mondottál, / de a bűnbánat könnyeivel áldozott neked: / Istenem, tisztíts meg és üdvözíts engem!

Dicsőség. Most és. 2. hang. Vétkeink sokasága miatt / nincs bátorságunk az Úr elé járulni. / De te, Istenszülő Szűz, / imádd értünk a Te fiadat, / mert sokat tehet az anyának könyörgése Urunknak megkérlelésére. / Ne vesd meg a bűnösök kérelmét, ó tisztaságos Szűz, / mert irgalmas ő és üdvözíthet minket, / ki értünk önként szenvedett.

IV. EVANGÉLIUM:

Szent János evangéliumának olvasása (18,28-19,16):

18. ²⁸Kaifástól a helytartóságra vitték Jézust. Kora reggel volt. A zsidók nem mentek be a helytartóságra, nehogy tisztátalanná váljanak, s elkölthessék a húsvéti bárányt. ²⁹Ezért Pilátus jött ki hozzájuk, és megkérdezte tőlük: „Mivel vádoljátok ezt az embert?” ³⁰„Ha nem volna gonosztevő – felelték –, nem hoztuk volna eléd.” ³¹Pilátus szabadkozott: „Vigyétek vissza és ítélkezzetek fölötte saját törvényetek szerint!” De a zsidók nem tágtítottak: „Nekünk senkit sem szabad megölnünk.” ³²Így beteljesedett, amit Jézus mondott, amikor megjövendölte, milyen halállal hal meg. ³³Pilátus visszament a helytartóságra, maga elé hívatta Jézust, és megkérdezte tőle: „Te vagy a zsidók királya?” ³⁴Jézus ezt felelte: „Magadtól mondd ezt vagy mások mondták neked rólam?” ³⁵„Hát zsidó vagyok én? – tört ki Pilátus. – Saját néped és a főpapok adtak kezemre. Mit tettél?” ³⁶Jézus így válaszolt: „Az én országom nem ebből a világból való. Ha ebből a világból volna országom, harcra kelnék szolgálaim, hogy ne kerüljek a zsidók kezére. De az én országom nem innen való.” ³⁷Pilátus közbeszölt: „Tehát király vagy?” „Te mondd, hogy király vagyok – mondta Jézus. – Arra születtem, s azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Aki az igazságból való, hallgat szavamra.” ³⁸Pilátus ezt mondta: „Mi az igazság?” E szavakkal újra kiment a zsidókhoz, és kijelentette: „En nem találok semmiben bűnösnek. ³⁹De az a szokás nálatok, hogy húsvétkor valakit szabadon bocsássak. Akarjátok, hogy szabadon bocsássam a zsidók királyát?” ⁴⁰Erre újra kiabálni kezdtek: „Ne őt, hanem Barabást!” Barabás rabló volt.

19. ¹Erre Pilátus előhozatta Jézust és megostoroztatta. ²A katonák töviskoszorút fontak, a fejére tették, és bíborszínű köntöst adtak rá. ³Aztán elé járultak, és így gúnyolták: „Üdvözlégy, zsidók királya!” Majd arcul ütötték. ⁴Pilátus ismét kiment, és így szólt hozzájuk: „Nézzétek, elétek vezetem. Értsétek meg: nem találok semmiben sem bűnösnek.” ⁵Jézus töviskoronával, bíborpalástban jött ki. Pilátus rámutatott: „Íme, az ember!” ⁶Mihelyt meglátták, a zsidók és a szolgák elkezdtek kiabálni: „Keresztre vele, keresztre vele!” Pilátus ismét szabadkozott: „Vigyétek el és feszítsétek meg ti! Én nem találok bűnösnek.” ⁷De a zsidók nem tágtítottak: „Nekünk törvényünk van, s e törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát!” ⁸Ennek hallatára Pilátus még jobban megijedt. ⁹Visszament a helytartóságra, és újra megkérdezte Jézustól: „Honnan való vagy?” Jézus nem válaszolt neki. ¹⁰Pilátus kérdőre vonta: „Nekem nem felelsz? Hát nem tudod, hogy hatalmam van rá, hogy szabadon

bocsássalak, de hatalmam van arra is, hogy keresztre feszíttesselek?”¹¹ Jézus csak ennyit mondott: „Nem volna fölöttem hatalmad, ha onnan felülről nem kaptad volna. Ezért annak, aki a kezedre adott, nagyobb a bűne.”

¹²Ettől fogva Pilátus azon volt, hogy szabadon bocsássa. A zsidók azonban ordítottak és fenyegetőztek: „Ha elbocsátod, nem vagy a császár barátja! Mert aki királlyá teszi magát, ellene szegül a császárnak!”¹³E szavak hallatára Pilátus kivezette Jézust. Elfoglalta a bírói széket a köves udvaron, amelyet héberül Gabbatának hívnak.¹⁴Húsvét előkészületi napja volt, a hatodik óra körül járt. Így szólt a zsidókhöz: „Nézétek, a királyotok!”¹⁵De újra elkezdtek ordítani: „Halál rá! Halál rá, keresztre vele!” Pilátus megkérdezte: „Keresztre feszíttessem a királyotokat?” De a főpapok tiltakoztak: „Nincs királyunk, csak császáruunk!”¹⁶Erre kiszolgáltatta nekik, hogy feszítsék keresztre.

A IV. evangélium után

8. *hang.* Ezt mondja az Úr Jézus a zsidó néphez: / Én népem, én választott népem, / mit vétettem neked? / A vakok szemeit megnyitottam, / a bélpoklosokat meggyógyítam, / az ágyán fekvő inaszakadtat felemeltem. / Én népem, én népem, / mivel bántottalak meg téged? / Avagy mivel fizettetek nekem sok jótéteményeimért? / A mannáért epét adtatok, / a sziklából fakasztott vízért pedig ecetet, / és azért, hogy szerettek benneteket, / a keresztre szegeztek. / Ti el nem ismertetek engem a világ Üdvözítőjének, / elhívom tehát a pogány nemzeteket, / és ők dicsőítenek engem / az Atyával és Szentlélekkel, / és én nekik adandom az örök életet.

Dicsőség. Most és. Midőn Kaifás előtt állottál, üdvözítő Istenünk, / és Pilátus ítélő bírósága elébe vitettél, / ki mindnyájunknak ítélő bírója vagy, / a mennyei erők a félelemtől remegésbe estek. / Midőn pedig a keresztfára fölemeltetted / a két gonosztevő közé, / ki egyedül bűnnélküli ártatlan vagy, / a bűnösök közé számíttattál, / hogy a bűnös embert üdvözítsd. / Ártatlanul szenvedő Urunk, Jézus, dicsőség neked!

V. EVANGÉLIUM

Szent Máté evangéliumának olvasása (27,3-32):

27.³Amikor Júdás, az áruló látta, hogy elítélték, megbánta tettét, és visszavitte a harminc ezüstöt a főpapoknak és a véneknek.⁴ „Vétkeztem – mondta –, elárultam az igaz vért.” „Mi közünk hozzá? – válaszolták. – A te dolgod!”⁵Erre az ezüstöt beszórta a templomba, aztán elment és felakasztotta magát.⁶A főpapok folszedték a pénzt, de úgy vélték: „Nem szabad a templom kincstárába tenni, mert vér díja.”⁷Tanácsot tartottak, és megvették rajta a fazekas telkét az idegenek számára temetőnek.⁸Ezért hívják azt a telket még ma is Vérmezőnek. Így beteljesedett, amit Jeremiás próféta jövendölt: Fogtam a harminc ezüstöt, annak árát, akit ennyire becsültek, akit Izrael fiai becsültek ennyire,¹⁰s a fazekas telkéért adták, ahogy az Úr parancsolta nekem.

¹¹Közben Jézust a helytartó elé állították. A helytartó megkérdezte tőle: „Te vagy a zsidók királya?” „Te mondd” – felelte Jézus.¹²A főpapok és vének vádjaira azonban nem felelt semmit.¹³Erre Pilátus így szólt hozzá: „Nem hallod, mi mindennel vádolnak?”¹⁴De ő egyetlen vádjukra sem felelt. Ezen a helytartó igen meglepődött.¹⁵Az ünnep napján a helytartó szabadon szokott bocsátani egy rabot, a nép kívánsága szerint.¹⁶Volt akkor egy hírhedt rabjuk, Barabásnak hívták.¹⁷Pilátus kérdést intézett hozzájuk: „Mit akartok, melyiket bocsássam el a kettő közül, Barabást vagy Jézust, akit Krisztusnak mondanak?”¹⁸Tudta ugyanis, hogy csak irigységből adták kezére.¹⁹Míg ott ült ítélőszékében, a felesége üzenetet küldött neki: „Ne legyen közöd annak az embernek a dolgához! Az éjjel álomban sokat szenvedtem miatta.”²⁰A főpapok és a vének felbujtották a népet, hogy Barabást kérje ki, Jézusnak pedig kívánja halálát.²¹A helytartó tehát fölvetette a kérdést: „Mit akartok, melyiket bocsássam el a kettő közül?” „Barabást!” – kiáltották.²²Pilátus tovább kérdezte: „Hát Jézussal, akit Krisztusnak mondanak, mit tegyek?” Mind azt kiabálták: „Keresztre vele!”²³„De hát mi rosszat tett?” – kérdezte. Annál inkább ordították: „Keresztre vele!”²⁴Pilátus látta, hogy nem megy semmire, sőt a zajongás még fokozódik is. Vizet hozatott, s a nép szeme láttára megmosta kezét: „Ennek az igaz embernek vére ontásában én ártatlan vagyok – mondta. – Ti lássátok!”²⁵Erre az egész tömeg zúgta: „Vére rajtunk és fiainkon!”²⁶Akkor szabadon bocsátotta Barabást, Jézust pedig megostoroztatta, és átadta nekik, hogy feszítsék keresztre.

²⁷A helytartó katonái bevitték Jézust a helytartóságra, s odagyűjtötték köré az egész helyőrséget.

²⁸Megfosztották ruhájától, bíborszínű köntöst adtak rá.²⁹Tövisekből koszorút fontak, fejére tették, jobb kezébe pedig nádszálat adtak. Aztán térdet hajtottak előtte, és így gúnyolták: „Üdvözlégy, zsidók királya!”³⁰Közben leköpdösték, fogták a nádat, s verték a fejét.³¹Miután így csúfot üztek belőle, levették róla a palástot, s ráadták saját ruháját. Aztán elvezették, hogy keresztre feszítsék.

³²Amint kifelé vonultak, találkoztak egy Simon nevű cirenei emberrel. Ezt kényszerítették, hogy vigye a keresztet.

Az V. evangélium után

6. hang. A zsidók serege Pilátustól keresztrefeszítettedet követelte Urunk, / és bár benned hibát nem talált, / a büntherelt Barabást szabadította ki, / téged pedig az igazat elítéltek, / gyilkosság vádját hagyván örökül, / de te Urunk, add meg jutalmukat, / mert hiúságokat terveztek ellened.

Dicsőség. Most és. 6. hang. Ma a fára függesztetik az, / ki a földet a vizekre függeszté, / töviskoszorúval koronáztatik az angyalok királya. / Vörös ruhába öltöztetik az, / ki az egeket felhőkkel felruházta, / verésekkel illetik, / ki a Jordán vizében Adám bűnét lemosá. / Szögekkel kegyetlenül fölszegeztetik / az Anyaszentegyháznak üdvözítő Jegyese, / lándzsával átdöfetik a Szűznek Fia. / Leborulunk a te kínszenvedésed előtt Jézus! / Leborulunk a te kínszenvedésed előtt Jézus! / Leborulunk a te kínszenvedésed előtt Jézus! / Méltass bennünket elérni / a te dicső föltámadásodat is.

Tropár. 4. hang. Megváltottál minket drága véreddel a törvény átkától, / keresztre szögeztetvén, / és lándzsával átveretvén, / az emberekre halhataflanságot ömlesztél, / Üdvözítőnk, dicsőség néked!

VI. EVANGÉLIUM

Szent Márk evangéliumának olvasása (15,16-32):

15. ¹⁶A katonák bekísérték a palota belsejébe, a pretoriumba, és egybehívták az egész helyőrséget. ¹⁷Bíborba öltöztették, tövisből font koszorút tettek a fejére, ¹⁸és így köszöntötték: „Üdvözlégy, zsidók királya!” ¹⁹A fejét náddal verték, leköpdösték és gúnyból térdet hajtva hódoltak előtte. ²⁰Azután, hogy így kigúnyolták, levették róla a bíbort és a saját ruháját adták rá.

Ezután kivezték, hogy keresztre feszítsék. ²¹Az egyik arra menő embert, a cirenei Simont, Alexander és Rufusz apját, aki éppen a mezőről jött, kényszerítették, hogy vigye a keresztjét. ²²Így vezették ki egy Golgota nevű helyre, ami a Koponya-helyet jelenti. ²³Mirhával kevert bort adtak neki inni, de nem fogadta el. ²⁴Keresztre feszítették, majd megosztottak ruháján, sorsot vetve, hogy kinek mi jusson. ²⁵Három óra volt, amikor keresztre feszítették. ²⁶Az elítélésének okát jelző táblára ezt írták: A zsidók királya. ²⁷Vele együtt két gonosztevőt is fölfeszítettek, az egyiket jobb, a másikat bal felől. ²⁸Így beteljesedett az Írás: „A gonoszok közé sorolták.” ²⁹Az arra menők káromolták, csóválták a fejüket s mondogatták: „Te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépíted, ³⁰mentsd meg magadat, szállj le a keresztről!” ³¹A főpapok és az írástudók szintén gúnyolódtak, egymás között ezt mondván: „Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni. ³²A Messiás, Izrael királya, szálljon le most a keresztről a szemünk láttára, s akkor hiszünk!” Gyalázták azok is, akiket vele együtt fölfeszítettek.

A VI. evangélium után

Boldogságok

Elővers: Emlékezzél rólunk Urunk, / midőn eljössz a te országodba!

Boldogok a lelki szegények, / mert övék mennyeknek országa.

Boldogok a szelídek, / mert ők bírják a földet.

Boldogok, akik sírnak, / mert ők megvigasztaltatnak.

Boldogok, akik éheznek és szomjúhozni az igazságot, / mert ők megelégtetnek.

Boldogok az irgalmasok, / mert ők irgalmasságot nyernek.

Boldogok a tisztaszívűek, / mert ők meglátják az Istent.

Boldogok a békességesek, / mert Isten fiainak hivatnak.

Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, / mert övék mennyeknek országa.

Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket, / és hazudván minden rosszat mondanak ellenetek énérettem.

Örüljete és vigadjatok, / mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben!

Dicsőség. Most és. Emlékezzél...

Prokimen. 4. hang. Elosztották maguk között ruháimat, / és öltönyömrre sorsot vetettek. (Zsolt 21,19)

VII. EVANGÉLIUM

Szent Máté evangéliumának olvasása (27,33-54):

27. ³³Fölérték arra a helyre, amelynek Golgota, vagyis Koponyák helye volt a neve. ³⁴Itt epével kevert bort adtak neki inni, de amikor megízlelte, nem akarta meginni. ³⁵Aztán keresztre feszítették, és sorsot

vetve megosztottak ruháján, ³⁶majd leheveredtek, és őrizték. ³⁷Feje fölé táblát tettek, amelyre elítélése okát írták: „Ez Jézus, a zsidók királya.” ³⁸Vele együtt két gonosztevőt is keresztre feszítettek, az egyiket jobbról, a másikat balról. ³⁹Az arra menők káromolták, s fejüket csóválva ⁴⁰mondogatták: „Te, aki lebontod és harmadnapra fölépíted a templomot, szabadítsd meg magad! Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!” ⁴¹Ugyanígy gúnyolódtak az írástudókkal és a vénekkel együtt a főpapok is: ⁴²„Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni. Ha Izrael királya, szálljon le a keresztről, s akkor hiszünk neki.” ⁴³Az Istenben bízott. Mentse hát meg, ha akarja. Hisz azt mondta: Isten Fia vagyok.” ⁴⁴Ilyen módon gyalázták a vele együtt megfeszített gonosztevők is.

⁴⁵A hatodik órától a kilencedik óráig sötétség borult az egész földre. ⁴⁶Kilenc óra tájban Jézus felkiáltott, hangosan mondván: „Éli, Éli, lamma szabaktani?” Vagyis: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” ⁴⁷Ezt hallva az ott állók közül néhányan megjegyezték: „Illést hívja.” ⁴⁸Egyikük rögtön odaszaladt, fogott egy ecetbe mártott szivacsot, rátűzte egy nádszálra, és inni adott neki. ⁴⁹A többiek meg így beszéltek: „Hadd lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabadítsa!” ⁵⁰Most Jézus még egyszer hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét.

⁵¹Erre a templom függőnye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig, a föld megrendült, sziklák repedtek meg, ⁵²sírok nyíltak meg, és sok elhunyt szentnek feltámadt a teste. ⁵³Feltámadása után előjöttek a sírokból, bementek a szent városba, és többeknek megjelentek. ⁵⁴A százados és a többiek is, akik Jézust őrizték, a földrengés és a történetek láttára igen megijedtek: „Ez valóban Isten Fia volt” – mondták.

A VII. evangélium után

Az 50. zsoltárt olvassák. 17. oldal.

VIII. EVANGÉLIUM

23. ³²Két kivégzésre ítélt gonosztevőt is vittek vele. ³³Amikor odaértek arra a helyre, amelyet Koponya-helynek hívtak, ott fölfeszítették, s a gonosztevőket is vele, egyiküket jobbról, másikat balról. ³⁴Jézus pedig mondta: „Atyám, bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit tesznek.” Ruháján sorsot vetve megosztottak. ³⁵A nép bámészkodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak: „Másokat megmentett – mondták –, most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választottja.” ³⁶Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták: ³⁷„Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magad!” – mondták. ³⁸Feje fölé görög, latin és héber nyelvű feliratot tettek: „Ez a zsidók királya.” ³⁹Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg hát magad és minket is.” ⁴⁰A másik rászólt: „Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded.” ⁴¹Mi tetteink méltó jutalmát kapjuk. De ő nem csinált semmi rosszat.” ⁴²Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam országodban.” ⁴³Ezt válaszolta neki: „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.” ⁴⁴A hatodik óra körül sötétség támadt az egész földön, s egészen a kilencedik óráig tartott. ⁴⁵A nap elsötétedett, a templom függőnye közepén kettéhasadt. ⁴⁶Jézus ekkor hangosan felkiáltott: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.” E szavakkal kilehelte lelkét. ⁴⁷Amikor a százados a történeteket látta, dicsőítette az Istent, s azt mondta: „Ez az ember valóban igaz volt.” ⁴⁸És az egész kíváncsi tömeg, amely összeverődött, a történetek láttán mellét verte, és szétoszlott. ⁴⁹Jézus ismerősei pedig, köztük az asszonyok is, akik Galileából kísérték, távolabb állva látták mindezt.

A VIII. evangélium után

Konták. 8. hang. Az érettünk fölfeszített Üdvözítőt / jertek mindnyájan énekeljük, / mert őt látta Mária a keresztfán és fölsóhajtott: / Bárha fölfeszítve szenvedsz is, / te vagy az én Fiam / és én Istenem!

Ki a Keruboknál tiszteltebb / és a Szeráfoknál hasonlíthatatlanul dicsőbb vagy, / ki az Istent, az Igét, sérülés nélkül szülted, / téged, valóságos Istenszülő, magasztalunk.

IX. EVANGÉLIUM

Szent János evangéliumának olvasása. (19,25-37).

19. ²⁵Jézus kereszttje alatt ott állt anyja, anyjának nővére, Mária, aki Kleofás felesége volt és Mária Magdolna. ²⁶Amikor Jézus látta, hogy ott áll az anyja és szeretett tanítványa, így szólt anyjához: „Asszony, nézd, a fiad!” ²⁷Ítványhoz fordult: „Nézd, az anyád!” Attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány. ²⁸Jézus tudta, hogy már minden beteljesedett. De hogy egészen beteljesedjék az Írás,

megszólalt: „Szomjazom!”²⁹ Volt ott egy ecettel teli edény. Belemártottak egy szivacsot, izzópra tűzték és a szájához emelték.³⁰ Amint Jézus megízlelte az ecetet, így szólt: „Beteljesedett!” Aztán lehajtotta fejét és kilehelte lelkét.³¹ Az előkészület napja volt. A zsidók arra kérték Pilátust, töresse meg a keresztrefeszítettek lábszárát és vetesse le őket a keresztről, nehogy szombaton is a kereszten maradjanak a holttestek, az a szombat ugyanis nagy ünnep volt.³² El is mentek a katonák, és megtörték a lábszárát az egyiknek is, a másiknak is, akit vele együtt fölfeszítettek.³³ Amikor azonban Jézushoz értek, látták, hogy már meghalt. Ezért nem törték meg a lábszárát, hanem³⁴ az egyik katona oldalába dőfte a lándzsáját. Nyomban vér és víz folyt belőle.³⁵ Aki látta, az tett róla tanúságot és igaz a tanúsága. Tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek.³⁶ Mert ez azért történt, hogy beteljesedjék az Írás: „Csontját ne törjétek!”³⁷ Vagy egy másik helyen: „Föltekintenek arra, akit keresztülzúrtak.”

A IX. evangélium után

3. hang. Minden lélek dicsérje az Urat...

Dicséreti sztihrák

*3. hang. Kettős gonosz cselekedetet követett el ellenem / az én elsőszülött fiam, az Izrael népe, / mert elhagyott engem, az élő vizek forrását, / és romlott ízű kutat ásott magának. / Engem a fára fölfeszített, / Barabást pedig kikérte és szabadon bocsátá. / Megrémült ezen az ég, / és a nap elrejtve fényét, homályba borult, / és te Izrael még sem szégyenkezted meg, / a halálban is elhagyta és kigúnyolta engem. / Mennyei szent Atyám, / bocsáss meg nekik, / mert nem tudják, mit cselekedtek. *Kétszer.**

Minden tagja a te szent testednek / gyalázatot és kínt szenvedett értünk, Uram, / szent fejed töviseket, / mennyei arcod megköpődést, / állaid arculcsapásokat, / ajkaid ecettel vegyített epét, / szent füleid az istentelen káromlásokat, / vállaid ütések, / kezeidben a nádszál és lábaidban a vasszögek, / oldaladon a lándzsa szúrása / és egész szent testednek erőszakos szétnyújtása a kereszten. / Mindezeket értünk szenvedted, ó édes Jézusunk, / s hogy minket az örökös szenvedésektől megszabadíts, / lealáztad magadat hozzánk, Isten Fia, / mert szereted az embereket, és magadhoz emelsz minket. / Mindenható Üdvözítőnk, könyörülj rajtunk!

Keresztrefeszítetted láttára, Krisztus, / az egész természet megrendült, / a föld alapjai meginogtak / a hatalmadtól való félelem miatt, / mert amikor téged ma fölemeltek, / a zsidó nép elbukott, / a templom kárpitja kettéhasadt, / és a sírokból a holtak fölkeltek. / A százados pedig a csodát látva elámult. / Anyád pedig ott állva, / anyailag fölsírva így kiáltott: / Hogyne fohászoknál mellemet verve, / mikor mint elítéltet ruhátlanul / a keresztfára függesztve látlak? / Megfeszített és eltemetett / és halottaiból föltámadt Urunk, dicsőség neked!

Dicsőség. 6. hang. Levonták rólam öltönyömet / és vörös palástba öltöztettek, / töviskoronát tettek fejemre, / jobb kezembe nádszálát adtak, / hogy összetörjem őket, mint a cserépedényt.

Most és. Az én testemet a verőknek adtam, / és orcámat nem fordítottam el a rám pökdösőktől, / Pilátus ítélőszéke előtt állottam, / és a keresztet elszenvedtem / a világ üdvösségéért.

X. EVANGÉLIUM

Szent Márk evangéliumának olvasása (15,43-47):

15.⁴² Amikor esteledett – előkészület napja, azaz szombat előtt való nap volt –,⁴³ jött egy előkelő tanácsos, az Arimateából való József, aki maga is várta az Isten országát. Bátran bement Pilátushoz, és elkérte Jézus holttestét.⁴⁴ Pilátus csodálkozott, hogy már meghalt. Magához hívatta a századost, s megkérdezte, valóban meghalt-e.⁴⁵ Miután a századostól megbizonyosodott róla, Józsefnek ajándékozta a holttestet.⁴⁶ Az pedig gyolcsot vásárolt, majd levette Jézust a keresztről, begöngyölte a gyolcsba és sziklába vájt sírboltba helyezte, s a sír bejárata elé követ hengerített.⁴⁷ Mária Magdolna és Mária, József anyja pedig látták, hogy hová temette.

A X. evangélium után

Pap: Dicsőség neked... Doxológia olvasva és Teljesítsük... ekténia.

XI. EVANGÉLIUM

Szent János evangéliumának olvasása (19,38-42):

19.³⁸ Arimateai József, aki Jézus tanítványa volt – bár a zsidóktól való félelmében csak titokban –, arra kérte Pilátust, hogy levehesse Jézus testét. Pilátus megengedte. Így elment és levette a testet.³⁹ Nikodémus is elment, aki annak idején éjszaka kereste föl (Jézust), s vitt mintegy 100 font mirha és

aloékeveréket. ⁴⁰Fogták Jézus testét és a fűszerekkel együtt gyolcsba göngyölték. Így szoktak a zsidók temetni. ⁴¹Azon a helyen, ahol keresztre feszítették, volt egy kert, s a kertben egy új sírbolt, ahova még nem temettek senkit. ⁴²Mivel a sír közel volt, a zsidók készületi napja miatt ide temették Jézust.

A XI. evangélium után

Előverses sztihirák

1. hang. Minden teremtmény félelmében elváltozott, / látván téged, Krisztus Üdvözítőnk, a kereszten függeni; / a Nap homályba borult, / és a föld alapjai megrendültek; / mindenek részvétellel indultak meg a mindeneket Teremtőnek szenvedésén, / ki önként szenvedtél érettünk, / Urunk, dicsőség néked!

Elővers: Elosztották maguk közt ruháimat és öltönyömrre sorsot vetének.

2. hang. A gonosz és istentelen emberek / miért tusakodnak a hiúságok felett, / miért ítélik halálra az életnek Urát? / Ó, nagy csoda! A világ Alkotója a bűnösök kezébe engedi magát, / és az Emberszeretőt a keresztre függesztik, / és ő elszenvedi mindezeket, / hogy szenvedésével a pokol rabjait kiszabadítsa. / Ó, hosszantűrő Urunk, dicsőség néked!

Elővers: Epét adtak nekem eledelül és szomjúságomban ecettel itattak engem.

Látván téged, Istennek megtestesült Igéje, / a szeplőtelen Szűz, keresztre fölfeszítve, / anyai keblét éles tör járta át, / az ő legtisztább szívében fájdalmasan lön megsebezve, / lelke mély keserűségében zokogott, / arcának fénylő tekintete, mint a napé, elhalványodott, / és szétomlott hajjal, siránkozva / és kezeit törve bánatosan kiáltott fel: / Jaj nekem, édes isteni gyermekem! / Jaj nekem, ó te világ világossága! / Miért szállottál alá szemeim elől Isten Báránya? / És íme az angyalok is remegve csodálják a te kinszenvedésedet! / Megfoghatatlan nagy a te szereteted és irgalmad! / Urunk, Jézus, dicsőség néked!

Elővers: Isten a mi királyunk öröktől fogva, szabadulást szerzett a föld közepett.

Téged, Üdvözítőnk, / a mindenség Alkotóját és Istenét / látván a te szeplőtelen szűz Anyád keresztre feszítve, / keservesen fősóhajtott: / En édes Fiam, én Istenem! / Hová lett a te tekinteted szépsége? / Nem bírom a fájdalmat, / látván téged igazságtalanul halálra kínozva: / Siess tehát, és kelj fel, / hogy dicsóítsam a te halottaiból való / harmadnapj feltámadásodat!

Dicsőség. 8. hang. Uram, midőn a keresztre fölemeltté, / félelem és rettegés fogott el minden teremtményt. / A földnek megtiltád elnyelni / a téged fölfeszítő ellenségeidet, / a pokolnak pedig megparancsolád / kibocsátani a foglyokat. / Mindenekben csak jót tettél Urunk, / ki megítéled az élőket és holtakat, / életet jöttél adni és nem halált, / emberszerető Urunk, dicsőség néked!

Most és. Az ítélet pálcáját immár eltörték / az igazságtalanság bírái, / Jézus ím' el van ítélve / és átadva megfeszítésre. / Megremeg a természet, / midőn Urát kereszten függni látja, / te pedig természet szerint való testben / értem szenvedtél. / Jóságos Uram, dicsőség néked!

XII. EVANGÉLIUM

Szent Máté evangéliumának olvasása (27,62-66):

27. ⁶²Másnap, a készület napjának elmúltával a főpapok és az írástudók egybegyűltek Pilátusnál és ⁶³figyelmeztették: „Uram, emlékszünk rá, hogy az a csaló még életében azt állította: Harmadnapra feltámadok. ⁶⁴Rendeld hát el, hogy harmadnapig őrizzék a sírt, nehogy odamenjenek tanítványai és ellopják, aztán híreszteljék a nép között: Feltámadt a halálból. Ez utóbbi csalás rosszabb lenne az előbbinél.” ⁶⁵„Legyen őrségetek – válaszolta Pilátus –, menjetek, őrizzétek, ahogy csak tudjátok!” ⁶⁶Erre elmentek, lepecsételték a követ, és őrséget állítottak a sírhoz.

A XII. evangélium után

Jó az Urat dicsérni... Háromszorszent. Miatyánk.

Tropár: 4. hang. Megváltottál minket drága véreddel a törvény átkától, / keresztre szögeztetvén, / és lándzsával átveretvén, / az emberekre halhatatlanságot ömlesztél, / Üdvözítőnk, dicsőség néked!

Hármas ekténia és köznapi elbocsátás a nagypénteki elbocsátó imával.